

vergadering **C155 – WON14**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 1 maart 2012

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Irina De Knop tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de oprichting van het Vlaams Energiebedrijf - 80 (2011-2012)	3
Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het certificatenoverschot en de ongewenste effecten hiervan - 79 (2011-2012)	10

■

Voorzitter: mevrouw Michèle Hostekint, ondervoorzitter

Interpellatie van mevrouw Irina De Knop tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de oprichting van het Vlaams Energiebedrijf - 80 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Het Vlaams Energiebedrijf werd ondertussen al een tijdje geleden, op 25 januari 2012, opgericht. We vernamen in de pers dat daarvoor een achtkoppige raad van bestuur werd aangesteld.

Ik kom niet terug op de totstandkoming, het nut of de doelstellingen van het Vlaams Energiebedrijf of de mening van onze fractie daarover. Ik heb dat eerder al gedaan in een reflectienota naar aanleiding van het oprichtingsdecreet.

Het Vlaams Energiebedrijf is er nu. Ik las in een artikel van de heer Vereeck dat een aantal collega's stellen dat het beter zou verdwijnen. *(Opmerkingen)*

Het bedrijf is er dus. Ik merk dat er bij de oprichting en de communicatie over de oprichting mogelijks weer een kiem is gezaaid voor een nieuwe polemiek. Het takenpakket van het Energiebedrijf is zeer ruim. In een communicatie die u uitbracht, zei u dat de opzet zich nu echter hoofdzakelijk zal richten op het inzetten op energiebesparing bij overheidsgebouwen, administraties en sociale woningen.

We kennen inmiddels de naam en de partij van de voorzitter van het Vlaams Energiebedrijf. Ik herinner mij trouwens, mevrouw Homans, dat u mijn partij ooit verweten hebt aan postjespakkerij te doen. Ik merk dat er bij de N-VA een voortschrijdend inzicht is op dat vlak.

Die voorzitter zegt: "Het Vlaams Energiebedrijf moet zo snel mogelijk aan zichtbaarheid winnen". Concrete projecten zullen daar ongetwijfeld toe bijdragen, maar ook een goede communicatie, zowel naar het brede publiek als naar privé-investeerders, lokale besturen, scholen en andere overheidsinstellingen. Misschien wringt daar wel het schoentje. Er blijkt vandaag namelijk niet zo'n eenduidig beeld te bestaan over wat het Energiebedrijf nu wel en niet zal doen.

Verschillende media berichten ook dat het Energiebedrijf dubbel werk zou leveren op het gebied van besparen in overheidsgebouwen. Dan hebben we het natuurlijk over de dienstverlening die Eandis en Infrax al aanbieden en de dienstverlening die er al is bij het federale bureau. De vraag is of al die versnippering wel ten goede komt van de doelstellingen.

De vraag bestaat ook of er zich een belangenconflict zou voordoen wanneer iemand in een bedrijf werkzaam is dat energieaudits levert en daarnaast ook over diezelfde sector moet oordelen of toch althans langs de andere zijde komt te staan. Alleen al het feit dat dit wordt aangekaart, lijkt mij op zich geen goede beeldvorming te zijn voor een bedrijf en voor het imago van een organisatie die haar credibiliteit nog volledig moet opbouwen.

Er zijn nog een aantal andere aspecten die de onduidelijkheid voeden. Zo worden het zelf investeren in innovatie rond duurzame energie en nieuwe projecten van hernieuwbare energie eveneens in de verf gezet, hoewel het de bedoeling is om een link te zijn tussen privé-investeerders en overheid. Dat zou dansen op een slappe koord kunnen zijn.

Minister Smet, bevoegd voor het onderwijs, heeft ook beslist dat de middelen voor rationeel energiegebruik (REG) voor infrastructuur in schoolgebouwen, die scholen kregen voor andere andere energieaudits en investeringen die rationeel energiegebruik opleveren, vanaf 1 februari niet meer bestaan.

Aangezien het de eerste en belangrijkste doelstelling is van het Vlaams Energiebedrijf om energiebesparing te realiseren in overheidsgebouwen, vroeg ik me af of het de bedoeling is

dat het Vlaams Energiebedrijf de beleidsruimte of het hiaat dat gecreëerd werd door de afschaffing van de REG, opvangt.

Het is de ambitie dat het energiebedrijf rond de zomer operationeel is. Daartoe moet eerst een gedelegeerd bestuurder worden aangesteld – misschien is dat inmiddels gebeurd – en moet een businessplan worden opgemaakt. Artikel 6 van het oprichtingsdecreet bepaalt dat er tussen het Vlaams Energiebedrijf en de Vlaamse Regering een samenwerkingsovereenkomst wordt gesloten en dat er een “coherent en gedetailleerd” businessplan moet worden voorgelegd, evenals een samenwerkingsovereenkomst.

De samenwerkingsovereenkomst, evenals elke verlenging, wijziging, schorsing of ontbinding ervan, moet door de Vlaamse overheid binnen dertig kalenderdagen worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

Minister, er moet dus nog heel veel gebeuren. Ik loop misschien al wat voorop, maar ik hoop dat uw antwoord duidelijkheid verschaft. Het is duidelijk dat er zich heel wat vragen opwerpen, in eerste instantie over het bedrijf zelf, maar ook overheden, scholen en investeerders zullen benieuwd zijn in welk stadium we beland zijn.

Welke termijn stelt u voorop met betrekking tot de aanduiding van een gedelegeerd bestuurder en het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst?

Draagt de huidige communicatie volgens u bij tot een duidelijke en eenduidige zichtbaarheid van het Vlaams Energiebedrijf? Worden hiervoor afspraken gemaakt?

Welke aandachtspunten neemt u mee in de onderhandelingen over de samenwerkingsovereenkomst? Misschien is het een idee om ook de opname van een communicatieplan op te nemen?

Is het volgens u deontologisch correct dat, wanneer iemand in een bedrijf werkzaam is dat energieaudits levert, daarnaast ook actief zal zijn en een heel belangrijke functie zal hebben in het Vlaams Energiebedrijf? Ik denk dat het niet alleen nuttig is om na te gaan of het voor een voorzitter belangrijk is, maar ook voor mensen die werkzaam zullen zijn in het Vlaams Energiebedrijf.

Welke participaties door Vlaamse investeringsmaatschappijen in energiebedrijven zullen worden overgeheveld naar het Vlaams Energiebedrijf? Welke niet? Binnen welke termijn zal deze eventuele overheveling plaatsvinden?

Op welke manier kan volgens u het Vlaams Energiebedrijf bijdragen tot een verbetering of tot het verhinderen van de versnippering tussen bestuursniveaus inzake energiebesparende investeringen in overheidsgebouwen? Werd er al overleg gepleegd met andere instellingen en organisaties om de knowhow die daar ontwikkeld is, te delen?

Ik wou ook graag weten of het Vlaams Energiebedrijf in een bepaald budget voorziet voor energiebesparing in schoolgebouwen. In welke mate zou dat kunnen overeenstemmen met de inspanningen die gebeurden in de REG-investeringen die onder Onderwijs vielen en door het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) werden opgevolgd?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, collega's, ik wil mijn verwondering uitdrukken over zowel de inhoud van de interpellatie als het instrument. Een interpellatie lijkt me toch een vrij zwaarwichtig politiek instrument. Ik ben nog altijd vrij nieuw hier, net als mevrouw De Knop, maar het lijkt mij helemaal niet het juiste instrument te zijn.

Mevrouw De Knop, u hebt het zelf gezegd: u bent een beetje vroeg. 80 tot 90 procent van de antwoorden op uw vragen zijn terug te vinden in de verslagen van deze commissie en in de resolutie die dit parlement heeft goedgekeurd. Ik zie niet in waarom u dit initiatief nu hebt genomen.

Het is inderdaad de bedoeling om tegen de zomer een businessplan en een samenwerkingsovereenkomst te hebben. Niet alleen in het decreet, waar u naar verwijst, staat dat die moeten

worden voorgelegd aan dit parlement, maar het is ook expliciet afgesproken in deze commissie en het staat ook vermeld in de resolutie. We gaan dan ongetwijfeld een nuttige bespreking kunnen hebben over hoe het Vlaams Energiebedrijf zijn middelen zal kunnen aanwenden, bijvoorbeeld voor scholenbouw.

De focus van het Energiebedrijf kent u ook. De focus ligt vast in de resolutie. De raad van bestuur van het Energiebedrijf zal er zich aan houden bij het tot stand brengen van het businessplan. Dat businessplan kan er alleen maar komen als er een gedelegeerd bestuurder is en als het Energiebedrijf werkzaam is. Ook dat is gepland tegen de zomer.

Ik begrijp dus niet wat u komt doen met deze interpellatie. Ik vind het wat jammer en voor een deel tijdverlies. De communicatie was tot op heden duidelijk. Je kunt zeggen dat het er allemaal veel vroeger had moeten zijn, maar die discussie hebben we ook al gevoerd. Na de zomer zullen we ongetwijfeld een zeer nuttige discussie hebben over het Vlaams Energiebedrijf, maar niet vandaag.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Voorzitter, minister, collega's, ik ga niet herhalen wat de heer Bothuyne heeft gezegd, maar het is inderdaad wel zo dat bijna alle vragen die u, mevrouw De Knop, nu stelt, al beantwoord en besproken zijn, zowel in deze commissie als in de plenaire vergadering. De minister heeft zich ook geëngageerd om bepaalde stukken voor te leggen en te bespreken met ons. Eigenlijk hoeft ze dat niet te doen. Het is dus een behoorlijke tegemoetkoming van de Vlaamse Regering. Ik vind het dan ook jammer dat u met een interpellatie de parlementaire democratie als het ware een beetje uitholt. Als er over zulke zaken een interpellatie wordt ingediend die dan toch ook nog wordt goedgekeurd, dan vraag ik me af wat we gaan doen als er echt zwaarwichtige problemen moeten worden besproken.

U hebt blijkbaar ook nog altijd problemen met het takenpakket van het Energiebedrijf, ofwel hebt u het nog altijd niet goed begrepen. Wat er in de media wordt geschreven, is niet wat wij hier altijd hebben gezegd. We hebben altijd heel duidelijk gesteld wat de taken zijn: we zetten in op energie-efficiëntie en op energiebesparing. De meeste partijen waren het eens dat dit een goede prioritaire taak was.

Mevrouw De Knop, als ik u goed begrepen hebt, hebt u ook gezegd dat we hetzelfde zouden kunnen doen met Fedesco. Het kan zijn dat ik u verkeerd begrepen heb, maar het lijkt me toch geen goede manier van werken dat een onafhankelijk Vlaams Parlement gaat samenwerken met een federale overheidsdienst. U hebt iets gezegd in de zin van 'het federale bureau' gebruiken. In mijn ogen is dat Fedesco.

Ik vind uw vraag over belangenvermenging echt wel van een zeer laag niveau. Als u bepaalde insinuaties doet – en u doet dat heel concreet naar mijn partij en u beschuldigt mij van postjespakkerij, maar die uitspraken zijn voor uw rekening –, en als u hier belangenvermenging ziet, wat doen we dan met Flanders Investment & Trade (F.I.T.)? De voorzitster is zelf een zaakvoerder. Is dat dan ook belangenvermenging? Dan kunnen we geen enkele raad van bestuur meer samenstellen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, ik schrik van de gepikeerde reacties van de collega's van de meerderheid, want ik vind de vraag zeer terecht. Ik moet hier niet de onfraaie geschiedenis van het Energiebedrijf herhalen. Minister, u bent zeer laat met het oprichtingsdecreet naar het parlement gekomen. Dankzij de oppositie hebben we dit oprichtingsdecreet nog voor de zomer kunnen goedkeuren. De reden was dat na de zomer eindelijk werk van dat Vlaams Energieagentschap (VEA) zou worden gemaakt. Er zou een samenwerkingsakkoord worden gemaakt en een businessplan worden opgesteld. Er was twee jaar vertraging opgelopen, maar vanaf dan zou het vooruitgaan.

Ondertussen zijn we bijna drie jaar verder. De afspraak was dat het samenwerkingsakkoord aan het Vlaams Parlement zou worden voorgelegd. We hebben nog altijd niets gezien. Voor mij is dit ook nieuw. Ik hoor dat er tegen de zomer een samenwerkingsakkoord zal zijn. *(Opmerkingen van de heer Robrecht Bothuyne)*

Neemt dat echt een jaar in beslag? Heeft de meerderheid een jaar nodig om een samenwerkingsakkoord en een businessplan op te stellen over een inhoud die we hier in essentie eigenlijk al hebben bepaald? De inhoud is voortgekomen uit de resolutie, die ik overigens steun. Die resolutie is een gevolg van de hoorzittingen die wij hebben aangevraagd en die de meerderheid duidelijk hebben gemaakt waar de focus van het VEA zou moeten liggen. *(Opmerkingen van mevrouw Liesbeth Homans)*

Het zou de meerderheid sieren dit ook toe te geven. Het ging in elk geval allemaal traag. Het blijft echter traag gaan. De oppositie kan op zijn minst dit pijnpunt aanwijzen.

Wat het voorzitterschap van het VEA betreft, wil ik me niet over de betrokken persoon uitspreken. Dit gebeurt vaak bij de aanstelling van de topfuncties in gelijkaardige bedrijven en agentschappen. Ik stel me gewoon een paar vragen.

Het gaat om de voorzitter van een agentschap dat energiebesparing als hoogste prioriteit naar voren schuift. In dit geval gaat het echter om een bedrijfsleider die niet zomaar in de energiesector actief is. Het is natuurlijk een goede zaak dat hij de sector zelf kent. Het gaat echter om een bedrijfsleider van een bedrijf dat specifiek energieaudits van bedrijven en van overheidsgebouwen verzorgt. Zo staat het letterlijk op de website van het bedrijf te lezen. Dat ik me hierbij vragen stel, betekent zeker niet dat ik in dit verband de N-VA zoek. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ik beschuldig helemaal niemand van belangenvermenging. Ik stel me gewoon een deontologische vraag. Wat zijn in dit verband de standaardprocedures?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, ik ben het enigszins eens met de bemerkingen van de heer Bothuyne en mevrouw Homans. Een overheid die een nieuw agentschap opricht, kan dat niet zomaar doen. Dat heeft heel wat consequenties. Daar gaat een weloverwogen traject aan vooraf.

Dit heeft tijd gekost. In eerste instantie heeft mijn kabinet hieraan gewerkt. Daarna heeft het Vlaams Parlement beslist hiervoor de nodige tijd uit te trekken. Het Vlaams Parlement heeft alles goed doorgepraat. We hebben allemaal onze tijd genomen. Dit heeft geleid tot een traject dat uiteindelijk heeft geresulteerd in een decreet dat door het Vlaams Parlement is besproken. Ik dank de oppositie voor haar constructieve medewerking. De resolutie heeft de missie van het VEA duidelijk gedefinieerd en vormt het resultaat van de inzichten die we allemaal delen.

Na de goedkeuring van een dergelijk decreet moeten altijd nog een aantal administratieve stappen worden gezet. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de oprichtingsakte die op 25 januari 2012 is verleden.

Op dat ogenblik was al een raad van bestuur actief. Om aan te tonen dat we hier de nodige kracht achter zetten, wil ik vermelden dat de raad van bestuur nu al met de finale selectie van een CEO bezig is. We hebben de oproep tot kandidaatstelling parallel gepubliceerd. Hierdoor kon de shortlist onmiddellijk aan de raad van bestuur worden bezorgd. De finale selectie loopt momenteel. De raad van bestuur spreekt met de overgebleven kandidaten en moet een eigen keuze maken. Ik heb begrepen dat hier hard aan wordt gewerkt. Ik verwacht dan ook dat in de loop van de komende weken een keuze zal worden gemaakt. De raad van bestuur organiseert natuurlijk wel haar eigen werkzaamheden.

Naar aanleiding van de oprichting hebben we in een periode voor publicaties voorzien. Op die manier kunnen de voorzitter en de raad van bestuur zelf voor het voetlicht treden.

Uiteindelijk zijn een paar artikelen verschenen die niet altijd op correcte informatie zijn gebaseerd.

Het lijkt geen twijfel dat we in het decreet en in de resolutie hebben afgesproken wat de missie van het bedrijf is. Zodra de raad van bestuur een CEO heeft geselecteerd, kan het bedrijf onmiddellijk, samen met die CEO, verder werken aan het opstellen van een businessplan en aan het voorbereiden van een samenwerkingsovereenkomst.

Ik wil even opmerken dat het hier een ESR-neutraal bedrijf betreft. Het VEA moet de nodige autonomie krijgen. We beschouwen het VEA niet als een spookfirma. Het werk zal niet allemaal op de kabinetten worden verricht: het bedrijf moet zelf op basis van de hier goedgekeurde beleidsteksten een businessplan opstellen. Vervolgens moeten de raad van bestuur en de CEO op basis van dat businessplan, waar ze zelf achter staan, de Vlaamse Regering een voorstel van samenwerkingsovereenkomst voorleggen.

Ik begrijp en deel het ongeduld. We moeten echter de juiste stappen in de juiste volgorde zetten. Eerst is er een strategie, die hier is uitgetekend. Dan moet die strategie door de raad van bestuur worden vertaald.

Hoewel ze hier al verschillende keren naar voren zijn gebracht, zal ik nog even de aandachtspunten in de samenwerkingsovereenkomst herhalen. Conform het machtigingsdecreet zal de samenwerkingsovereenkomst minstens een aantal elementen omvatten, met name de krachtlijnen, de omschrijving en de aanpak van de uit te voeren taken, de coherentie met het gedetailleerd businessplan, de informatie- en rapporteringsverplichting ten aanzien van de Vlaamse Regering met betrekking tot de taken en de financiële situatie, de voorwaarden en modaliteiten voor de eventuele terbeschikkingstelling van personeelsleden, de nadere bepalingen in verband met het beheer en de samenwerking met het VEA, de duur, de opzeg en de verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst en tot slot ook een gedragscode inzake de 'corporate governance'.

Ik ga ervan uit dat dit laatste punt heel wat vragen over de onafhankelijkheid kan beantwoorden. Ik zal hier even over uitweiden.

Ik erger me een beetje aan de perceptie die soms wordt gevoed, ook vanuit dit parlement. Vlaanderen heeft een sterke traditie in alle beleidsdomeinen om veel stakeholders te betrekken bij het beleid, zowel in de adviesorganen als in alle verzelfstandigde agentschappen. Dat is positief. Het leidt tot kwaliteit van het beleid en tot gedragenheid. Dat leidt ertoe dat wat er in die overheidsorganen beslist wordt, niet zomaar theoretische beschouwingen zijn waarvan het werkveld dan achteraf zegt: wat heb je nu weer allemaal beslist. Dat de participatie er is van in het begin, komt de kwaliteit van het beleid ten goede.

Het is het een of het ander. Ofwel sta je voor een participatief model, en betrek je de mensen die actief zijn in de sector, en die hebben natuurlijk ook nog een ander petje. Maar dan geef je het vertrouwen aan die mensen dat ze zelf weten hoe ze moeten omgaan met die verschillende belangen. Dan geef je ook het vertrouwen aan leden van de raad van bestuur dat zij onder elkaar die onafhankelijkheid voldoende bewaken. Ofwel zeg je dat dat allemaal gescheiden moet zijn, maar dan weet ik niet meer wie er allemaal in die raden van bestuur mag zitten. Als er geen politici meer mogen inzetten en geen mensen van het werkveld die er iets van kennen, wie gaan we er dan inzetten?

Ik wil aangeven dat we vertrouwen moeten hebben in de manier waarop we in Vlaanderen met het participatief model omgaan. Natuurlijk moeten er voldoende procedures zijn om die onafhankelijkheid te bewaken. Daarom is de corporate governance heel belangrijk, want dan schrijf je dat in een code allemaal uitdrukkelijk uit en spreek je dat onder elkaar af. Een van de eerste dingen die men gaat doen, is een dergelijke code maken voor alle bestuurders. Want alle bestuurders hebben ook nog andere petjes op. Een mandaat in een raad van bestuur is geen fulltime functie, het is iets wat je doet uit engagement voor de overheid om de overheidstaken te helpen vormgeven. In die code voor corporate governance zal men

afspraken maken over hoe men omgaat met de besluitvorming, mocht een van de mensen een ‘conflict of interest’ hebben in een of ander agendapunt. Ik vind dat we vertrouwen moeten geven aan de mensen die uit engagement die taken op zich nemen. In die zin ben ik zeker bereid om, als die code er is, die ook aan het parlement mee te delen. Dan kan iedereen daarvan kennis nemen.

Over de inbreng hebben we al een paar keer gesproken. Het is aan de Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV), aan de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) en aan het Vlaams Energiebedrijf samen om te kijken welke participaties ze willen inbrengen en hoe ze dat bedrijfseconomisch kunnen organiseren. Dat moet natuurlijk allemaal marktconform gebeuren en op een ESR-neutrale (Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen) manier. De besluitvorming ligt bij de raad van bestuur van PMV, bij de raad van bestuur van LRM en bij de raad van bestuur van het Vlaams Energiebedrijf. Daar ga ik me niet in moeien. We moeten de onafhankelijkheid van die bestuurders respecteren om onder elkaar daar de onderhandelingen over te voeren.

– *De heer Jan Penris, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Hiermee heb ik op de meeste vragen een antwoord heb gegeven, tenminste een antwoord dat nu beschikbaar is.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik heb eigenlijk een beetje spijt dat ik de geschiedenis van de timing van een en ander rond het Vlaams Energiebedrijf niet heb meegebracht. De heer Sanctorum verwees er even naar. Ik kan begrijpen dat mijn vragen herhalingen zijn, maar dat heeft er misschien mee te maken dat een aantal antwoorden nog niet zijn gekomen. Dan is het niet meer dan logisch dat we, meer dan een jaar nadat we dat decreet hebben goedgekeurd, nog eens vragen stellen over dat Vlaams Energiebedrijf dat toch wel een ‘flagship’ was van deze Vlaamse Regering. Ik vind het dan ook verbazend dat terwijl het een echt ‘flagship’ was bij aanvang, ik nu in alle antwoorden te horen krijg dat het behoort tot de autonomie van dat bedrijf. Ik kan me niet voorstellen dat, als de Vlaamse Regering daar zo belangrijke doelstellingen aan wilde geven, men dan nu zoveel vrijheid wil geven.

Ik denk dat mijn vragen terecht zijn. Ik krijg het verwijt dat de antwoorden al in het verleden werden gegeven. Ik merk inderdaad dat de antwoorden die ik vandaag krijg, dezelfde zijn als die van een jaar geleden. Daaruit kan ik alleen maar concluderen dat we vandaag niet verder staan en dat lijkt er heel erg op – het is maar een indruk van mij, en die kan verkeerd zijn – dat er heel veel verdeeldheid blijft bestaan over wat die samenwerkingsovereenkomst in de toekomst moet behelzen. *(Opmerkingen van de heer Robrecht Bothuyne)*

Mijnheer Bothuyne, als er geen discussie zou zijn, dan zou u misschien niet met zoveel stelligheid hebben gezegd dat we daar vandaag geen debat over kunnen of mogen voeren.

Mevrouw Homans, voor alle duidelijkheid: ik heb er echt geen probleem mee dat het aan de N-VA is toegekomen om de voorzitter te leveren. Dat is niet de kwestie. Ik wilde gewoon even de link leggen met iets wat u me vroeger hebt verweten, namelijk dat Open Vld daar op uit was en jullie niet. Dat was dus eigenlijk maar een grapje. De grond van de zaak is natuurlijk dat er mogelijk deontologisch een probleem kan zijn. De minister is daar heel uitgebreid op ingegaan. Minister, u zegt dat we de stakeholders moeten blijven betrekken en dat er een duidelijke participatie van de sector moet zijn. Ik ben het daar helemaal mee eens. Maar anderzijds is het zoeken naar een geschikte voorzitter een heel erg moeilijke evenwichtsoefening. Dat is voor alle adviesraden en -organen zo. Minister, ik heb het niet nagegaan in andere organisaties, maar ik denk wel dat er andere mogelijkheden waren. Er zijn heel wat belangenorganisaties, er zijn sectoren, er zijn gepensioneerden die niet meer actief zijn in een bedrijf. Er zijn toch wel andere mogelijkheden om de schijn van een mogelijke belangenvermenging te voorkomen.

Ik heb er geen probleem mee dat het een bedrijfsleider is. Waarom zou ik? Het is wel iemand die een auditbedrijf heeft, met als kerntaak audits te doen bij bedrijven en overheden. Persoonlijk vind ik dat dit kantje boord is. Daarom is de ‘code of conduct’ een heel goed idee. Maar het komt na de feiten, want de voorzitter is er natuurlijk al. Er blijft dus een fundamentele vraag.

Minister, ik heb nota genomen van wat u zei over de participaties. Ik hoor dat u autonomie wilt geven aan de raad van bestuur om zelf met het businessplan te komen. We moeten dus nog wat op onze honger blijven zitten.

Deze interpellatie is uiteindelijk wel goedgekeurd door het Bureau. Daar is toch anders geoordeeld. In elk geval is het voor mij een belangrijk item. Als een parlementslid zo oordeelt en als het Bureau dat aanvaardt, dan zijn de opmerkingen erover niet aan de orde.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik sta volledig achter het model van corporate governance. We hebben daarvan enkele succesvolle voorbeelden gezien, specifiek in de energiesector, bijvoorbeeld Elia. Daar zijn onafhankelijke bestuurders bijgekomen, en daardoor is de sterke link met de hoofdaandeelhouder Electrabel verzwakt. In die zin heeft het model van corporate governance zeker al gewerkt. Ik pleit ervoor om dit ook toe te passen op het Vlaams Energiebedrijf.

Minister, we zitten hier met een voorzitter van een raad van bestuur wiens bedrijf specifiek actief is in de hoofdtaak van het Vlaams Energiebedrijf. Dan begin ik me deontologische vragen te stellen over onafhankelijke bestuurders, mensen met kennis van zaken in de energiesector. Maar als de link met private partners te dicht wordt, en als er een mogelijkheid is tot belangenvermenging – daar beschuldig ik niemand van – dan is er toch een probleem.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Mevrouw De knop, u zegt dat het al lang geleden is dat we het nog eens over het Vlaams Energiebedrijf hebben gehad. Ik herinner me nochtans een discussie in december 2011, twee maanden geleden dus, naar aanleiding van de begrotingsbespreking en de beleidsbrieven. We hebben er in de plenaire vergadering een debat aan gewijd. U zegt dat de Vlaamse Regering redelijk autonoom optreedt. Minister Lieten is een engagement aangegaan ten opzichte van deze commissie en dit parlement waartoe ze eigenlijk niet verplicht is. Ze moet dat niet doen, ze doet dat vrijwillig.

Minister Lieten heeft duidelijk gemaakt dat belangenvermenging zal worden uitgesloten. U bent blijkbaar hardhorig en wilt dat niet aanvaarden. Nu is het plots een probleem. Ik heb net het voorbeeld gegeven van de samenstelling van de raad van bestuur van F.I.T., maar ik kan er nog veel andere aanhalen.

Mevrouw De knop, ik herinner me ook nog een zekere mijnheer – ik zal zijn naam niet noemen – die een communicatiebureau had, en die tegelijk ook voor een premier werkte van een bepaalde partij, en die door de Raad van State geschorst is geweest voor belangenvermenging. Als u ons nu iets verwijt, dan zou u beter eens kijken wat er al binnen de Open Vld is gebeurd.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: We moeten toch weten met welke toonzetting we bezig zijn. Er zijn mensen die zich engageren om in een raad van bestuur van een overheid te zitten. Iedereen heeft altijd verschillende belangen als individu. Je moet in de eerste plaats in de mensen zelf vertrouwen, dat ze het oordeel des onderscheids hebben om te weten waarover ze uitspraken doen en waarover niet.

Doordat de voorzitter zelf een eigen energiebedrijf heeft, zal het hem vermoedelijk niet ten goede komen. Integendeel, want er zal met zulke ogen op worden gekeken, zodat zijn bedrijf

op geen enkele manier voordeel zal hebben van de activiteiten van het energiebedrijf. Het is juist het tegenovergestelde. Het is totaal verkeerd dat we altijd zelf die perceptie voeden, wanneer het ons uitkomt. Daar doen we onze maatschappij geen goed mee.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■

Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het certificatenoverschot en de ongewenste effecten hiervan - 79 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, minister, collega's, ondertussen is duidelijk dat de groene-energiesector in de touwen hangt. Dat is al maanden zo. De oplossingen lijken relatief eenvoudig, tenminste op korte termijn. Uiteraard is er een grote evaluatie nodig en een herziening van het ondersteuningssysteem van groene stroom, het systeem dus van de groenestroomcertificaten. Op korte termijn kunnen al een aantal initiatieven worden genomen. Die blijven echter uit.

Vandaag zien we dat onder meer centrales op biomassa en biogas zeer veel moeite hebben om rendabel te functioneren. Sommige worden zelfs stilgelegd omdat ze niet meer rendabel zijn. Mevrouw Homans is net vertrokken, maar het zijn toevallig net die spelers die door onder meer de N-VA sterk worden verdedigd. De N-VA wil die als eerste ondersteunen en daar de focus op leggen inzake hernieuwbare energie. Wel, het zijn net die spelers die de meeste hinder ondervinden van de huidige situatie in de sector van de groene energie.

Ik moet de problematiek wellicht niet meer uitgebreid schetsen. De marktprijs van de groenestroomcertificaten is gekelderde of is al een tijdje aan het kelderen. Dat heeft te maken met een overschot aan certificaten, niet alleen groene stroom, maar vooral ook warmtekracht. Dat heeft een aantal perverse effecten met zich meegebracht. Op de duur worden leveranciers en producenten soms creatief om hun verlies te beperken of om winsten te vergroten.

De heer Bothuyne heeft gisteren – terecht – een van die perverse effecten willen blootleggen, namelijk een contract van de belangrijkste energieleverancier na de grote, geïntegreerde operatoren. Waar wachten jullie dan op? Als er effectief misbruiken zijn in die sector of als men creatief wordt wegens het overschot aan certificaten, doe er dan iets aan.

Mijn interpellatie gaat specifiek over een ander pervers effect, namelijk de geïntegreerde operatoren die de procedure op een specifieke manier toepassen. Zij hebben certificaten, aangezien zij zowel producent als leverancier zijn. Zij zijn dus ook producent, zij produceren certificaten. Zij stappen naar de netbeheerder om die te verkopen en nadien kopen ze die als leverancier opnieuw op om aan hun quotumplicht te voldoen. Op die manier worden onrechtmatige winsten gecreëerd voor die bewuste geïntegreerde operatoren. Bovendien worden die kosten doorgerekend in de energiefactuur, want de netbeheerder zit natuurlijk met bijkomende kosten die zullen worden doorgerekend, in de eerste plaats aan de gezinnen en aan de kleinere kleine of middelgrote ondernemingen (kmo's).

Ondertussen zou op 6 februari een veiling van certificaten hebben plaatsgevonden door Eandis. Ik heb begrepen dat die mogelijkheid werd opgezegd, wat in de situatie van het overschot een goede zaak is.

Minister, klopt het dat een aantal geïntegreerde operatoren gebruik maken van die perverse omweg? Die suggestie wordt duidelijk gemaakt in een advies van begin van januari van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), maar gebeurt het ook? Welke operatoren doen dat?

Worden die praktijken toegepast op zowel groenestroom- als warmte-krachtcertificaten?

Hoeveel certificaten werden totnogtoe verkocht en opnieuw gekocht via die fameuze, maar legale omweg? Aan welke prijs?

Welke certificatenprijs rekenen die leveranciers aan in hun energieprijzen sinds het kelderen van de marktprijs voor certificaten?

Zullen de quota worden verhoogd? De VREG maakt toch die suggestie: verhoog de quota, maar koppel ze aan een aantal maatregelen die kostendrukkend zijn. In welke kostendrukkende maatregelen zou u daarbij voorzien?

Hoever staat het met de grote evaluatie van de groenestroomcertificaten en het certificaten-systeem in het algemeen? Wij zijn er voorstander van het systeem te behouden. De fundamenten zijn goed. Het kan echter inderdaad goedkoper en beter. De vraag is of we nu moeten overschakelen naar een totaal nieuw systeem, dat we het warm water opnieuw moeten uitvinden. Ik denk dat dat geen efficiënte manier is om groene stroom te ondersteunen. Deelt u die mening? Wat is de stand van zaken van de evaluatie?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Mijnheer Sanctorum, zoals u weet, werkt de Vlaamse Regering aan een hervorming van het steunbeleid voor groene stroom en warmte-krachtkoppeling. Het huidige certificatenoverschot, de gedaalde marktprijs van de certificaten en het dreigende fenomeen dat u in uw interpellatie omschrijft – waarbij carrousels kunnen worden opgezet om extra voordeel te doen bij de certificatenhandel – zijn elementen die daarbij zullen worden aangepakt.

Ik wil er uitdrukkelijk op wijzen dat de VREG in zijn advies van 4 januari over de certificatenoverschotten uitdrukkelijk aangeeft dat het fenomeen dient te worden aangepakt binnen deze globale oefening. Hij zegt duidelijk dat enkel de quota optrekken, zonder zicht te hebben op de toekomst van het hele systeem, tot meer onduidelijkheid zou leiden en het investeringsklimaat nog verder zou kunnen ondergraven. Dit hoort dus deel uit te maken van de globale oefening.

Los daarvan deel ik natuurlijk uw mening dat het geschetste fenomeen, waarbij geïntegreerde producenten-leveranciers certificaten aan de netbeheerders verkopen tegen minimumprijs om ze vervolgens goedkoper terug te kopen, hoewel het strikt genomen niet illegaal is, toch bijzonder ongewenst is.

De minimumsteun is bedoeld als vangnet voor investeerders die inkomsten verliezen als gevolg van de dalende marktprijs van certificaten. Het is allerminst bedoeld om extra winst te maken op de kap van de elektriciteitsverbruiker.

Zodra het risico op dit fenomeen ontstond als gevolg van de certificatenoverschotten en de dalende marktprijzen, heb ik de VREG gevraagd om de situatie exact in kaart te brengen. Ik kan u meegeven dat er tot op heden al één geïntegreerde producent-leverancier, Electrabel, warmte-krachtcertificaten (WKC) heeft verkocht aan Elia, in zijn rol als distributienetbeheerder. Het gaat in totaal om 292.500 certificaten. Diezelfde producent-leverancier heeft echter nog geen certificaten teruggekocht bij die netbeheerder, waardoor er van een carousel in strikte zin nog geen sprake is, maar het is toch wel een belangrijk aandachtspunt.

Voor groenestroomcertificaten doet het fenomeen zich nog niet voor. Dat neemt niet weg dat er een reëel risico bestaat zolang de situatie op de certificatenmarkt gekenmerkt blijft door een hoog structureel overschot, zoals op de WKC-markt zeker het geval is. Intussen is er in de pers wel bericht over een leverancier, Nuon, die zijn groenestroomcertificaten goedkoper wil aankopen dan de 103 euro die hij heeft afgesproken met de producent bij wie hij ze aankoopt. Hij zou de producent gevraagd hebben om zijn certificaten voor biogas aan 100 euro te verkopen aan de netbeheerder, en in ruil 4 euro per certificaat bijpassen. Hierdoor kan de leverancier de certificaten goedkoper aankopen, maar krijgt de producent ook 1 euro meer

per certificaat. Dat is in ieder geval twee keer winst. De pertinente vraag is naar wie die winst gaat die Nuon boekt. Als ze aan de producent de prijs doorrekenen die ze werkelijk hebben betaald voor het groenestroomcertificaat – zijnde 80 euro want de 4 euro mogen ze niet meerekenen – dan heeft de gebruiker globaal genomen een klein voordeel. Als Nuon die winst in zijn zak steekt, dan is dat een schandalige praktijk.

Dan kunnen wij daar maar twee antwoorden op geven. Het ene is het voorstel dat we ook in de commissie hebben besproken, dat intussen ook praktijk is geworden en waar mevrouw Homans ook hard voor heeft gestreden, namelijk om via de VREG duidelijk te maken aan welke prijs de certificaten worden ingekocht en aan welke ze worden doorgerekend. Dat is de fameuze doorrekening van de boeteprijs. Wij hebben er een punt van gemaakt om dat duidelijk te maken. Sindsdien is er ook al een kleinere leverancier die de doorrekening heeft bijgesteld en die op basis van die openbaarmaking een andere politiek is gaan voeren. Die publieke sensibiliseringsactie helpt dus wel. De deur echt toe doen kan enkel de federale overheid. Federale ministers Vande Lanotte en Wathélet hebben mij beloofd om de doorrekening van meer dan de werkelijk betaalde prijs te verbieden, waardoor men enkel de werkelijk betaalde prijs aan de consument zal kunnen doorrekenen. In dat geval heeft zo'n carrousel geen zin meer, omdat de leverancier die dat doet, er geen voordeel meer bij heeft.

Ik ben het met u eens dat het certificatenstelsel ervoor gezorgd heeft dat de doelstellingen ruimschoots worden bereikt. Anderzijds is de afgelopen maanden gebleken dat het stelsel ook tekortkomingen vertoont. Uit het voorbereidende werk van het Vlaams Energieagentschap (VEA) en de VREG voor de hervorming van het stelsel hebben de meeste betrokkenen te kennen gegeven dat ze voorstander zijn van een aangepast certificatenstelsel. Ik werk dan ook verder op die piste. Ik ben ervan overtuigd dat het stelsel kosten-efficiënter moet zijn, maar tegelijk moet garanderen dat we onze Europese engagementen op het vlak van groene stroom en wkk kunnen nakomen. Dat is het evenwicht dat moet worden gevonden. Er moet ook een stabiel en vertrouwenswekkend investeringsklimaat zijn, zowel voor de particulier als voor het bedrijf dat wil investeren in groene stroom of wkk.

We onderhandelen volop. Van alle dossiers die deze regering aanpakt, is het een van de meer omvattende en meer fundamentele en dus ook minder gemakkelijke dossiers. Dat zal u wellicht niet verbazen. Ik heb goede hoop om u op eerder korte termijn duidelijkheid te kunnen geven over de details van die aanpassing.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, dat laatste was eerder cryptisch, maar toch hoopgevend.

Ik hoop dat ik het goed heb begrepen en dat het over één operator gaat, namelijk Electrabel, en over 292.500 wkk-certificaten die nog niet opnieuw zijn aangekocht. Het is dus een goede zaak dat de veiling van Eandis nog niet is doorgegaan.

Ik heb nog een aantal reacties op de verdere beleidskeuzes en de timing. Het zou inderdaad beter zijn dat we het stelsel volledig en grondig herzien vooraleer de quota omhoog te trekken. Het zou op middellange termijn duidelijk worden, maar de echte herziening zou waarschijnlijk pas vanaf 2013 gebeuren. Minister, ik denk echt niet dat we tot 2013 kunnen wachten om de quota op te trekken. Intussen neemt het probleem toe en zakt de prijs onder allerlei minimumprijzen voor verschillende technologieën. Het schandelijke is dat het net de geïntegreerde operatoren zijn die er het minste hinder van ondervinden. De onafhankelijke producenten ondervinden de hinder. Dat zegt ook de VREG. De dominantie van onder meer Electrabel wordt bestendigd door het feit dat het overschot van certificaten niet wordt weggewerkt.

Bovendien nopen de Europese verplichtingen er ons toe om de doelstellingen voor onder meer groene stroom te verhogen. Het is volledig gerechtvaardigd om dit op relatief korte termijn te doen, want tegen 2020 moeten we de huidige doelstelling van 13 procent groene stroom, fors optrekken.

Tot slot vrees ik dat het ons meer zou kosten de quota op korte termijn niet te verhogen dan wel te verhogen. Indien we de quota omhoogtrekken, zal de leveranciersprijs stijgen. Dat klopt. De certificaten worden immers in de elektriciteitsprijs doorgerekend. Indien we de quota niet omhoogtrekken, blijven de netbeheerders met een overschot zitten. Ten gevolge van een aantal perverse effecten zullen de netbeheerders verder worden belast en dat zal gevolgen hebben voor de nettarieven. In dat geval zullen de gezinnen het gelag betalen. Netto gezien, zullen de gezinnen hier een enorm nadeel van ondervinden. Ik stel dan ook voor om tot een tussentijdse verhoging van de quota over te gaan.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Het lijkt me vooral belangrijk enig zicht op de definitieve beslissing te verschaffen. De certificaten zijn vijf jaar geldig. Dat betekent dat de certificaathouders weten binnen welk tijdspad en aan welke voorwaarden ze hun certificaten geleidelijk kunnen indienen.

An sich zal dit de komende maanden niet meer tot een groot probleem leiden. Het grote probleem is momenteel de onduidelijkheid over het definitief systeem. Dat is ook de reden waarom ik veel spoed achter de beslissing over het definitief systeem tracht te zetten.

De onderhandelingen verlopen evenwel niet altijd even gemakkelijk. Dat is ook logisch. Het betreft hier een zeer moeilijk dossier. Ik moet uiteraard rekening houden met de wensen van alle coalitiepartners. Het is moeilijk dit evenwicht op een gezonde manier te bereiken. Ik ben er echter van overtuigd dat we daarin zullen slagen.

Als we kunnen communiceren wat het definitief systeem zal worden, zal dit meer dan een snelle optrekking van de quota voor opluchting op de certificatenmarkt zorgen. De certificaten zijn immers vijf jaar geldig.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■